

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 14/2023-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Matejom Hríbikom, advokátom, Kukučínova 20, Banská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 7 Tk 2/2019 z 23. marca 2021 v spojení s uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 7 Tk 2/2019 z 11. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) č. k. 7 Tk 2/2019 z 23. marca 2021 (v petite ústavnej sťažnosti nesprávne uvedený dátum „23.3.2020“) v spojení s uznesením okresného súdu č. k. 7 Tk 2/2019 z 11. novembra 2021 (v petite ústavnej sťažnosti nesprávne uvedený dátum „11.11.2020“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že sťažovateľka ako advokátka bola opatrením sudkyne pre prípravné konanie okresného súdu č. k. 0 Tp 215/2019-17 z 21. októbra 2019 ustanovená ako obhajkyňa obvineného [REDAKOVANÉ] v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-79/NKA-PZ-ST-2014 následne vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 7 Tk 2/2019, ktoré bolo ukončené rozsudkom okresného súdu z 11. augusta 2020 o schválení dohody o vine a treste.

3. Sťažovateľka poukazuje na to, že k 15. novembru 2020 pozastavila výkon svojej advokátskej činnosti, pričom o tejto skutočnosti informovala okresný súd 9. novembra 2020 aj ku konaniu vedenému pod sp. zn. 7 Tk 2/2019. V predmetnom oznámení zároveň požiadala súd o doručovanie písomností na adresu jej trvalého bydliska uvedenú v záhlaví tohto uznesenia, keďže sídlo svojej advokátskej kancelárie na adrese [REDAKOVANÉ] už viac nepoužívala.

4. Sťažovateľka bola opatrením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu č. k. 0 Tp 233/2019-17 z 2. decembra 2019 ustanovená za obhajkyňu obvineného [REDAKOVANÉ] aj v ďalšom trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-163/NKA-ST2-2019, ktoré bolo ukončené zastavením trestného stíhania, a to uznesením prokurátorky Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. IV Gv 6/20/1000-7 z 24. apríla 2020.

5. Okresný súd na základe podania sťažovateľky „*Vyúčtovanie odmeny ustanoveného obhajcu - návrh*“ z 13. januára 2021, ktoré 14. januára 2021 doručila osobne do podateľne k sp. zn. 0 Tp 233/2019, rozhodol o jej nároku ako obhajcu na odmenu a náhrady za poskytovanie právnych služieb, a to napadnutým uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom 23. marca 2021 pod sp. zn. 7 Tk 2/2019. Predmetné rozhodnutie súd doručil sťažovateľke na pôvodnú adresu sídla advokátskej kancelárie, kde ho 29. marca 2021 prevzala splnomocnená zástupkyňa, pričom sťažovateľka tvrdí, že sa o ňom dozvedela až 21. apríla 2021, keď jej už márne uplynula lehota na podanie sťažnosti.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka spolu s podaním sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 23. marca 2021 doručila súdu 23. apríla 2021 aj žiadosť o navrátenie lehoty podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku, o ktorých rozhodol okresný súd konajúci predsedníčkou senátu napadnutým uznesením z 11. novembra 2021 tak, že nepovolil navrátenie lehoty na podanie sťažnosti a zároveň sťažnosť zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ako oneskorene podanú.

7. Proti predmetnému rozhodnutiu, ktoré bolo sťažovateľke doručené 24. novembra 2021, sa sťažovateľka „z *opatrnosti*“, riadiac sa poučením okresného súdu o možnosti podať opravný prostriedok, bránila podaním sťažnosti a zároveň opakovanou žiadosťou o navrátenie lehoty, o ktorej rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 3 Tos 135/2021 z 9. februára 2022 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zamietol ako neprípustnú.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Proti uzneseniu okresného súdu z 23. marca 2021 v spojení s uznesením okresného súdu z 11. novembra 2021, ktorými súd rozhodol o trovách ustanoveného obhajcu, podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) okresný súd jej priznal trovy v konaní, v ktorom si ich do toho času neuplatnila, a rozhodol svojvoľne bez návrhu na vyúčtovanie trov ustanoveného obhajcu, a teda zo strany súdu došlo k pochybeniu, pretože vyúčtovanie odmeny a hotových výdavkov patriace k inému trestnému konaniu bolo použité ako podklad pre vydanie uznesenia z 23. marca 2021,

b) súd nesprávne odôvodnil napadnuté uznesenie z 23. marca 2021, keď zo samotného textu vyplýva, že konanie pôvodne vedené pod sp. zn. 0 Tp 233/2019 sa nikdy do štádia pred súd

nedostalo, pričom aj samotné vyúčtovanie, ktoré súdu predložila sťažovateľka, bolo určené k sp. zn. 0 Tp 233/2019, a nie sp. zn. 7 Tk 2/2019, pod ktorú ho súd nesprávne subsumoval, čo považuje za hrubé porušenie Trestného poriadku,

c) súd jej doručoval uznesenie z 23. marca 2021 na pôvodnú adresu sídla advokátskej kancelárie napriek tomu, že ho o pozastavení výkonu advokácie informovala, požiadala o doručovanie písomností na adresu trvalého bydliska a aj v predložennom vyúčtovaní uviedla svoju aktuálnu adresu ([REDACTED], pozn.),

d) napadnuté uznesenie z 11. novembra 2021 obsahuje podstatné vady a nezrovnalosti a vôbec sa nezaobrá nesprávnym priradením uplatneného vyúčtovania trov právneho zastúpenia k nesprávnej spisovej značke, navyše v ňom obsiahnuté poučenie jej prisudzuje možnosť podať sťažnosť na krajský súd v lehote 3 pracovných dní,

e) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tk 2/2019 si uplatnila trovy až 26. apríla 2021 podaním vyúčtovania odmeny ustanoveného obhajcu v sume 8 465,29 eur, o tomto návrhu dosiaľ okresný súd nerozhodol,

f) medzičasom si riadne uplatnila trovy právneho zastúpenia aj na generálnej prokuratúre v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gv 6/20/1000, pričom uznesením zo 4. mája 2021 jej bola priznaná suma 419, 59 eur a 28. júla 2021 pripísaná na účet,

g) pokiaľ ide o dodržanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti, je toho názoru, že vzhľadom na nesprávne poučenie okresného súdu je potrebné túto odvíjať až od doručenia uznesenia krajského súdu z 9. februára 2022, ktoré prevzala 3. marca 2022; v tejto súvislosti poukazuje na § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľky označených v bode 1 tohto uznesenia rozhodnutím okresného súdu o priznaní odmeny a náhrady za poskytovanie právnych služieb sťažovateľke v predmetnom trestnom konaní a rozhodnutím okresného súdu o zamietnutí jej sťažnosti.

10. Na základe oznámenia sudcu spravodajcu o dôvodoch svojho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie rozhodol II. senát ústavného súdu uznesením č. k. II. ÚS 541/2022-6 z 30. novembra 2022 tak, že sudca Miloš Maďar nie je vylúčený z konania a rozhodovania v prejednávanej veci. Vzhľadom na to o ústavnej sťažnosti rozhodoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv uznesením okresného súdu z 23. marca 2021:

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, III. ÚS 514/2017, II. ÚS 523/2014). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 269/06, IV. ÚS 115/07, II. ÚS 585/2018).

13. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom 23. marca 2021 nie je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka mohla podať proti predmetnému rozhodnutiu sťažnosť a túto možnosť aj využila. Vzhľadom na zistené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie v zmysle § 132 ods. 1 v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde

III.2. K namietanému porušeniu práv uznesením okresného súdu z 11. novembra 2021:

14. Ústavný súd v úvode tejto časti odôvodnenia podotýka, že ústavná sťažnosť obsahuje formálny nedostatok v podobe odkazu na ustanovenia v súčasnosti už zrušeného zákona č. 38/1993 Z. z., ktorý už takmer štyri roky nie je platným a účinným právnym predpisom upravujúcim konanie pred ústavným súdom (tým je od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde, pozn.). Táto skutočnosť však sama osebe nemá vplyv na posúdenie toho, či je možné sťažnosť prijať na ďalšie konanie, pretože rozhodujúce je, či samotný obsah sťažnosti spĺňa náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde, príp. či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie.

15. Ďalej ústavný súd poukazuje na aktuálne platné ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

16. Nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie

tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03, II. ÚS 2/2015, III. ÚS 90/2018).

17. Ako už bolo uvedené, sťažovateľka vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu z 11. novembra 2021 odvíja začiatok plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti od doručenia uznesenia krajského súdu z 9. februára 2022, ktorým bola jej sťažnosť pre neprípustnosť zamietnutá. Už krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, ktoré sťažovateľka ústavnou sťažnosťou nenamieta, uzavrel, že Trestný poriadok nepripúšťa sťažnosť ani proti jednému z napadnutých výrokov uznesenia okresného súdu z 11. novembra 2021 (rozhodnutie o nepovolení navrátenia lehoty, rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti pre oneskorenosť) a na uvedenom závere v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky nemení nič ani skutočnosť, že okresný súd nesprávne sťažovateľku poučil o prípustnosti tohto riadneho opravného prostriedku.

18. Zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti je tak v prejednávanej veci potrebné vyhodnotiť so zreteľom na obsah kogentného § 124 zákona o ústavnom súde, na ktorého mitigáciu ústavný súd nemá právomoc. Sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, ktorým sudca rozhodol o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o trovách konania, ktorú navyše zákon nepripúšťa, nemožno považovať (napriek nesprávnemu poučeniu súdu) za mimoriadny opravný prostriedok a až od doručenia rozhodnutia o ňom počítať lehotu na podanie ústavnej sťažnosti. V posudzovanej veci je tak vzhľadom na okolnosti prípadu ústavná sťažnosť doručená ústavnému súde 1. mája 2022 podaná celkom zjavne po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.

19. Keďže lehotu uvedenú v § 124 zákona o ústavnom súde nemožno odpustiť, pričom sťažovateľke táto lehota do dňa podania jej ústavnej sťažnosti preukázateľne uplynula, ústavnému súde neostávalo iné, ako ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu, že bola podaná oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. januára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu